

کشور ده‌متری

■ ناشر: آموث
■ تاریخ نشر: ۱۳۹۴-
■ چاپ اول
■ تعداد صفحه: ۱۵۲

«کشور ده متری» رمانی برای نوجوانان است. این اثر، داستان مردمانی کوتوله است که در شهری با وسعت ۱۰ متر زندگی می‌کنند. درست است که آدم کوچولوها در این کشور زندگی می‌کنند... اما مشکلات کشور ده متری خیلی بزرگ‌تر از مساحت یا قد و قواره مردمش است. کشوری که دو پادشاه دیوانه دارد که با سر توی دردرس افتاده‌اند.

شروع یک زن

■ تاریخ نشر: ۱۳۹۰-
■ چاپ اول
■ ناشر: ققنوس
■ تعداد صفحه: ۱۶۸

پروین به همراه همسرش بهمن و دخترش خارج از کشور زندگی می‌کنند. با وجود علاقه‌ای که بین او و همسرش وجود دارد، پروین در زندگی کمبودی احساس می‌کند که فکر می‌کند بهمن قادر به رفع آن نیست. آنها کم‌کم در روابط خود دچار سردی و از نظر روحی از هم دور می‌شوند تا اینکه پروین تصمیم می‌گیرد برای مدتی به ایران بازگردد و در این بازگشت زندگی او طور دیگری پیش می‌رود.

شوهر عزیز من

■ تاریخ نشر: ۱۴۰۰-
■ چاپ یازدهم
■ ناشر: آموث
■ تعداد صفحات: ۳۲۰

«شوهر عزیز من» داستان زندگی یک دختر ۱۹ ساله در دوران انقلاب است که در این مسیر ایدئولوژی و عقایدش تغییر می‌کند. سپس سال‌های جنگ را پیش رو دارد و ناملایمات جنگ را هم می‌بیند. در این رمان، نویسنده دغدغه‌هایی مانند رابطه عشق، سیاست و تاثیر مسائل اجتماعی بر انسان‌ها را در سال‌های پس از انقلاب و وقایع سال‌های اخیر ایران طرح کرده است.

را به بقیه هم توصیه می‌کند: «تا به حال سه بار کتاب‌خانه‌ام را اهدا کرده‌ام. کتاب‌خانه من فقط شامل رمان و داستان کوتاه نمی‌شود. من از علم و دانش روز البته نه به شکل عمیق اما در حدی که به کارم بیاید، باخبرم. به دوستان نویسنده‌ام بارها گفته‌ام رمان‌خوانی بس است. کتاب‌های دیگر بخوانید. مهم‌تر از کتاب‌خوانی رفاقت با آدم‌های خاص است. به راستی فایده‌ای که از هم‌نشینی با آدم‌های خاص و متفاوت و خوش فکر برده‌ام، از هیچ کتابی نبرده‌ام. من آدم‌های اطرافم را انتخاب می‌کنم. دوستی‌های محدود اما عمیق و جهت‌دار.»

رمز موفقیت کلهر

کلهر در سال‌های فعالیتش توانسته آثار قابل توجهی، چه از بعد مفهوم و چه از منظر تعداد، خلق کند. گاهی از او با عنوان نویسنده‌ای با تشریح روان و پاکیزه یاد می‌شود و گاهی او را خالق کتاب‌هایی با جنبه‌های متفاوت در ادبیات می‌نامند. اما با هر زبان و هر نوع ادبیاتی، او نویسنده‌ای است که توانسته با شناخت از طبع مخاطب، کتاب‌هایی با تجدیدچاپ بیش از دو بار به بازار ارائه دهد.

او نویسنده‌ای را می‌شناسد و آن را جوشش می‌داند: «نویسنده‌ای فن نیست و با یادگیری اصول داستان‌نویسی کسی نویسنده نمی‌شود. چه تعداد از نویسندگان بزرگ و متوسط دنیا کلاس داستان‌نویسی رفته‌اند؟ غول‌های ادبیات ایران و دنیا در کدام کلاس‌های دانشگاهی یا دوره‌های کوتاه‌مدت آموزشی شرکت کرده‌اند؟»

توصیه به خواندن کتاب‌هایی جز رمان، نکته مهمی است که تاکنون بارها از سوی کلهر خطاب به نویسندگان مطرح شده است. او می‌داند که صرفاً با دانستن رموز نوشتن، نمی‌توان اثر خوبی ارائه کرد و البته این را هم سخاوتمندانه به همه می‌گوید: «نویسنده‌ای هنر است. جوشش است. جوششی که با آموزش‌های حرفه‌ای می‌تواند سمت‌وسو بگیرد. آینده ادبیات کودک ایران چگونه است؟ صدها نویسنده که از حداقل هنر و استعداد برخوردارند، بازار کتاب را در دست خواهند گرفت؛ صدها نویسنده با سواد حداقلی در زمینه داستان‌نویسی، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، فلسفه، علوم پایه و... ادبیات کودک ایران؛ ادبیات بی‌معنایی خواهد بود. قصه‌هایی خالی از معنا و درون‌مایه. و اگر نباشند همان نقاط روشن دانشگاهی، ادبیات کودک ایران از درون پوک خواهد شد.»

در آثار کلهر نوعی آرمان‌شهر دیده می‌شود. جست‌وجوی شخصیت‌ها برای رسیدن به چنین مدینه فاضله‌ای، درون‌مایه‌های داستانی کلهر را شکل می‌دهند. از نگاه این نویسنده این آرمان‌شهر، قابل دسترسی است و فقط اندکی بازگشت به فطرت‌های اصیل انسانی و توجه به ندای درونی، پایه‌های آن را بنا خواهد گذاشت. شاید چنین تفکری باعث شده است در آثار کلهر چالش‌های جدی و کشمکش‌های عمیق رخ ندهد.

شخصیت‌های داستانی کلهر، عموماً به دنبال کشف يك سوال هستند یا اینکه از سوی موجودات دیگری برای پاسخ به يك سوال انتخاب می‌شوند. پرسش‌هایی که داستان‌های کلهر به دنبال پاسخ آن هستند، گاه درونی می‌شوند و در متن قصه جریان می‌یابند؛ گاه از بیرون وارد قصه می‌شوند و شخصیت‌ها را به حرکت درمی‌آورند.

ادبیات فارسی می‌شود. چنان‌که این مجموعه در سال ۱۳۷۵ به صورت کتابی مستقل از طرف موسسه انتشارات سروش منتشر شد. ادامه تحصیل در رشته ادبیات فارسی و شوق بی‌پایان کلهر به داستان‌نویسی، علتی شد تا بتواند پایان‌نامه‌اش را تکمیل کند و مقطع کارشناسی ارشد را به پایان ببرد. اولین کتاب فریبا کلهر «همبازی باد» نام دارد که مربوط به گروه سنی «ب» و «ج» می‌شود و از طرف موسسه انتشارات امیرکبیر در سال ۱۳۶۶ به چاپ رسید؛ بعد هم بی‌شمار کتاب‌های دیگرش از راه رسیده‌اند.

چرا بانوی هزار قصه؟

اگر شروع فعالیت حرفه‌ای فریبا کلهر را سال ۶۲ و ورود به مجلات رشد در نظر بگیریم، حدود سی و پنج سال است که او برای کودکان و نوجوانان می‌نویسد. حاصل کار او بیش از بیست رمان کودک و نوجوان، صدها قصه، مطلب آموزشی، بازنویسی و ترجمه است. نویسندگان کتاب «چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان» در جلد ۵ این مجموعه که به بررسی کارهای فریبا کلهر تا سال ۱۳۷۸ اختصاص دارد، نوشته‌اند: اولین نکته‌ای که در بررسی کتاب‌های او جلب توجه می‌کند، تنوع چشمگیر موضوع، درون‌مایه، حجم و سن مخاطب‌هاست. به نحوی که ممکن است این تردید به وجود بیاید، که گویی دو یا چند نویسنده متفاوت با نام فریبا کلهر وجود دارند.

تا سال ۱۳۹۷ تعداد کتاب‌های چاپ‌شده او به بیش از ۲۰۰ جلد می‌رسد که بسیاری از آن‌ها مجموعه قصه هستند. با لحاظ کردن قصه‌ها و مطالبی که در مجله‌های مخصوص کودکان چاپ شده‌اند، تعداد مطالب او به بیش از هزار عنوان می‌رسد. به همین سبب به فریبا کلهر لقب «بانوی هزار قصه» داده شده است. هر چند امروزه نویسنده‌هایی هستند که کتاب‌های بسیاری منتشر کرده‌اند اما این لقب زمانی به فریبا کلهر داده شده است که او حدود چهل سال سن داشته است.

البته خودش هم می‌گوید باور نمی‌کرده برای همه گروه‌های سنی این همه با عشق بنویسد و حتی دلش بخواهد نوشتن برای گروه سنی بزرگسال را هم ادامه دهد، اما از پس این کار برآمده و نوشتن اولین رمان فانتزی فارسی برای گروه سنی نوجوان را هم به نام خودش ثبت کرده است. او می‌گوید: «همیشه سعی کرده‌ام درون‌مایه رمان‌هایم متفاوت باشد. برای همین هم هیچ‌کدام از رمان‌های کودک و نوجوان من شبیه هم نیستند. حتی شبیه کارهای دیگران هم نیستند. اگر در کارهای موفق جهانی نگاه کنید، می‌بینید که آن‌ها به شدت به عناصر داستان کودک و نوجوان پای‌بند بوده‌اند. پس ساختار شکنی کلمه بزرگی است که به سختی تحقق پیدا می‌کند. اما درون‌مایه می‌تواند پیشرو و جلوتر از زمان خود باشد. همیشه باید منتظر حرف‌های جدید باشیم. حرف‌های جدید از هر دهانی ممکن است بیرون بیاید. نویسنده زن باشد یا مرد، پیشکسوت باشد یا جوان و... فرقی نمی‌کند. فرق اساسی در نگاه و زاویه دید به هستی است. به اینکه ارزش‌ها و اولویت‌هایت چیست و چقدر از علم و آگاهی در چنته داری.» اما این همه خاص بودن را چطور وارد زندگی‌اش می‌کند؟ او می‌گوید کمتر رمان می‌خواند، سخت دوست انتخاب می‌کند و این‌ها

شخصیت‌های داستانی کلهر، عموماً به دنبال کشف يك سوال هستند یا اینکه از سوی موجودات دیگری برای پاسخ به يك سوال انتخاب می‌شوند. پرسش‌هایی که داستان‌های کلهر به دنبال پاسخ آن هستند، گاه درونی می‌شوند و در متن قصه جریان می‌یابند؛ گاه از بیرون وارد قصه می‌شوند و شخصیت‌ها را به حرکت درمی‌آورند.